

१३ काही आयुर्वेदिक औषधांची माहिती
(आयुर्वेद)

	चूर्ण	कोणत्या आजारावर	मात्रा
१.	अविपत्तिकर चूर्ण	आम्लता	अर्धा ग्रॅम X २-३ वेळा.
२.	अर्जुन चूर्ण/गोळी	हृदयाची शक्ती वाढवण्यासाठी	अर्धा ग्रॅम X २ वेळा
३.	आवळा चूर्ण/गोळी	पित्तनाशक, पाचक, विरेचक	अर्धा ग्रॅम X २ वेळा
४.	एरंड-हिरडा चूर्ण	बद्धकोष्ठ	अर्धा ग्रॅम रात्री
५.	बलयातुभद्र चूर्ण	मुलांना ताप, सर्दी खोकला	अर्धा ग्रॅम X २ वेळा
६.	गोक्षुर चूर्ण	लघवी वाढवणे/साफ करणे	गुग्गुळ २ गोळ्या X २ वेळा
७.	हिंंगाष्टक चूर्ण	गॅस, अपचन यावर. भूक वाढवते.	अर्धा ग्रॅम X २ वेळा
८.	कटुकी चूर्ण	पित्ताचा ताप	अर्धा ग्रॅम X २ वेळा
९.	लवण भास्कर चूर्ण	गॅस, अपचन	अर्धा ग्रॅम X २ वेळा
१०.	मधुविरेचन चूर्ण	बद्धकोष्ठ	अर्धा ग्रॅम रात्री
११.	नागकेशर चूर्ण	रक्तस्राव	अर्धा ग्रॅम X २ वेळा
१२.	पाचन चूर्ण	भूक वाढवण्यासाठी	अर्धा ग्रॅम X २ वेळा
१३.	पुनर्नवा चूर्ण / काढा	लघवी साफ करणे, शीतल करणे	चूर्ण अर्धा ते १ ग्रॅम X २ वेळा
१४.	शतावरी चूर्ण/गोळ्या	शक्ती वाढवणे	१ ग्रॅम/२गोळ्या X २ वेळा
१५.	सीतोफलादी चूर्ण/गोळ्या	खोकला, सर्दी	१ ग्रॅम/२गोळ्या X २ वेळा
१६.	सुंठ चूर्ण/गोळ्या	पाचक	१ ग्रॅम/२गोळ्या X २ वेळा
१७.	त्रिफळा चूर्ण/गोळ्या	बद्धकोष्ठ	१ ग्रॅम रात्री
१८.	वावडींग चूर्ण	कृमी	१ ग्रॅम X २ वेळा
१९.	यष्टिमधू चूर्ण	कफदोष कमी करणे	अर्धा ग्रॅम X २ वेळा

	वटी	कोणत्या आजारावर	मात्रा
१.	.आनंदभैरव रस	त्रिदोषनाशक, जुलाब थांबवण्यासाठी	१ गोळी X २ वेळा
२.	आरोग्यवर्धिनी रस/ गोळ्या	भूक वाढवणे, पाचक, यकृतास आरोग्यदायक	२५० मि.ग्रॅ. २ गोळ्या X २ वेळा
३.	लसूणादि वटी	अपचन	१ गोळी X २ वेळा
४.	कुटजघनवटी	जुलाब, हगवण, आव	१ गोळी X २ वेळा
५.	खदिरादी वटी	गळू, मुखरोग	१ गोळी X ३ वेळा चघळणे
६.	लघुवसंत मालती	आरोग्यवर्धक	१ गोळी X २ वेळा
७.	महामंजिष्ठादिवटी/काढा	त्वचारोग, रक्तशोधन	१ गोळी X २ वेळा
८.	पुनर्नवा मंडूर	रक्तवर्धक, दाहशामक	१.१ गोळी X २ वेळा

९.	रजःप्रवर्तनी	मासिक पाळीचा त्रास कमी करणे.	१ गोळी X २ वेळा
१०.	संशमनी वटी	जुनाट ताप, खोकला	२ गोळ्या X २ वेळा
११.	शुद्ध गुग्गुळ वटी	वातरोग, मेदोवृद्धी	२ गोळ्या X २ वेळा
१२.	संजीवनी वटी	ताप, अपचन, कृमी	१ गोळी X २ वेळा
१३.	सूतशेखर वटी	आम्लता, पोटात जळजळ, मळमळ, उलटी	१-१ गोळी X २ वेळा
१४.	शिरशूलादी वटी	डोकेदुखी	१ गोळी X २ वेळा
१५.	शंखवटी	गॅसेस, पोटदुखी, भूक वाढवणे	१ गोळी X २ वेळा
१६.	श्वासकुठार रस	सर्दी, दमा	१ गोळी X २ वेळा
१७.	त्रिभूवनकीर्ती रस	ताप	२ गोळ्या X २ वेळा
१८.	सुदर्शन घनवटी	मलेरिया, पित्तदोष	२ गोळ्या X २ वेळा